

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
Rosenbad 4
103 33 Stockholm

n.remisser.hl@regeringskansliet.se
n.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar avseende Landsbygdskommitténs slutbetänkande

Malå kommun har, som en av remissinstanserna, beretts möjlighet att inkomma med synpunkter yttrade gällande slutbetänkande av parlamentariska landsbygdskommittéen SOU 2017:1 *För Sveriges landsbygder - en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd* (dnr N2017/00222/HL).

Malå kommun har med intresse följt den parlamentariska landsbygds-kommitténs arbete och delar kommitténs utgångspunkt att de som bor och arbetar på landsbygderna ska ha samma möjligheter till ett gott liv som medborgarna i resten av Sverige. Landsbygderna ska ha samma förutsättningar att utvecklas som andra delar av vårt land. De 75 förslagen verkar i denna riktning. Vi önskar dock framföra några synpunkter.

Vi ser en fara i det stora antalet förslag, vilket kan verka menligt på det totala genomförandet då det totala utredningsarbetet och beredningen inför förslagets genomförande blir tids- och resurskrävande. Ur den synvinkeln kan det ha varit bättre att ha koncentrerat konkreta åtgärder för utveckling i landsbygd med ett till antalet färre antal skarpa förslag – för snabbare effektivering.

Vi hyser även en oro och upplever att många förslag är mycket vagt formulerade; "regeringen tar initiativ", "lägger fram förslag", "utreder", "ger i uppdrag".

Vi ser en fara i de vaga formuleringarna, att de kan vara mycket enkelt att backa ur och inte gå vidare med de intentioner som förslagen har idag.

I vår kommun/region finns betydelsefulla platsbundna värden inom natur- och kulturmiljöresurser som är viktiga att tillvaratas, dels för det samlade samhällets utveckling och behov, men även för att ta Sverige in i en biobaserad och fossilfri ekonomi. Många av dessa värden kräver transport och goda förutsättningar för transport. I Malå kommun har vi ingen järnväg. Med anledning av detta är det av största vikt att satsa på goda fysiska kommunikationsmöjligheter som vägar, men även på goda digitala kommunikationsmöjligheter (mobiltäckning, bredband m.m.).

Tillgång till finansiellt kapital är också av största vikt, så också att de stöd och spelregler som staten utformar, tillämpar och ger verkligen når våra företag. För att stärka vårt näringsliv måste stöd vara utformade så att de når företagen konkret – inte bara företagens "vänner".

Vi konstaterar att Malå är en av de 23 särskilt utsatta kommunerna som nämns och har "extra tuffa utmaningar". Indelningen är gjord utifrån begränsat befolkningsunderlag på stora geografiska ytor, näringsliv med få branscher, långa avstånd samt en problematisk befolkningsutveckling. Vi känner dock framtidstro och ser fram emot en positiv utveckling – särskilt med stöd av genomförandet av "paketet".

Utbildning säkrar kompetensförsörjningen. Vi har idag utmaning med arbetskraftsförsörjning. Ett av kommitténs förslag är att i viss mån avskriva studieskulder. Då vi ser att arbetskraftsförsörjningen är en utmaning på flera plan önskar vi framföra vikten av att möjligheten till avskrivning av studielån naturligtvis ska ges för studielån tagna på utbildningar generellt – ej bara för lån tagna på Högskole-/Universitetsnivå (Universitetsexamen). För att underlätta vår arbetskraftsförsörjning behövs därför stimulering av vidareutbildning även på Komvux, Yrkesvux, Yrkeshögskolenivå såväl som på högsta nivå.

Ökad tillgänglighet till studier. Inom loppet av de senaste 25 åren har vi upplevt olika faser av vilja från universitet/högskolor att utlokalisera eller erbjuda utbildningar på distans. De senare åren ser vi tyvärr att allt fler utbildningar förläggs till Campusområden i universitetsstäderna. Vi har

goda erfarenheter från olika typer och lösningar av distansutbildningar och upprätthåller infrastruktur för distansstudier genom Lärcentrum på orten. I kommitténs betänkande nämns "... etableras och utvecklas minst ett utbildningscentrum i varje FA-region". Det är naturligtvis bra, men det som är av största vikt är att inte försämra tillgängligheten genom att sikta på ett utbildningscentrum per FA-region, utan att stödja och utveckla en struktur av tillgänglighet och infrastruktur för vuxnas lärande på minst kommunnivå. Med respekt för avstånden inom de 23 särskilt utsatta kommunerna bör därför statsbidrag utgå för infrastruktur och verksamhet på Lärcentrum på kommunal nivå.

Vi finner förslaget att öka kommunernas förmåga att rekrytera som mycket viktigt. Vi har löpande behov att rekrytera till kommunens verksamheter och inte alltför sällan är det av karaktären "nyckelbefattningar" med krav på rätt kvalifikation och kompetens.

Bostadsförsörjningen har en mycket stor betydelse för att landsbygden ska kunna utvecklas. I Malå kommun råder bostadsbrist. Det byggs för närvarande lägenheter centralt och översiktsplanering pågår för möjliggörande av byggande i attraktiv miljö. Det är därför av största vikt att underlätta, genom att minska vissa begränsningar samt att finna finansieringsmöjligheter för finansiering av bostadsbyggande på landsbygd. Vi ser även en tillväxtpotential genom byggande av fritidshus i vår attraktiva miljö.

Kommittén har enligt direktiv inte utvärderat eller föreslagit ändringar i strandskyddslagstiftningen. Det som framgår i förslaget är att likrikta LIS-reglerna och minska vissa länsstyrelsers omotiverade höga krav på utpekande av LIS-områden. Det föreslås att: "regeringen vidtar ytterligare åtgärder för att strandskyddsreglerna ska få avsedd effekt" samt i slutstycket påpekas "Det handlar helt enkelt om att staten genom länsstyrelserna bör stödja kommuner som vill använda de existerande strandskyddsreglerna för att underlätta en ökad bosättning och etablering i kommunen." Vi anser att det är för otydligt angivet och att utfallet av ett sådant förslag inte med säkerhet får avsedd effekt. Vi föreslår därför istället att en utredning görs gällande en förändring av strandskyddslagstiftningen. Dispens gällande strandskyddstillämpning (i de 23 identifierade kommunerna) eller förändring av beslutsprocess (så att beslutet om byggnationer i strandnära lägen åläggs kommunen) skulle vara ett mer träffsäkert förslag för att – som det i förslaget anges – underlätta en ökad bosättning och etablering i kommunen.

Kommittén har noterat problematiken med finansiering av ny- och ombyggnationer i landsbygdsområden, eftersom fastigheternas pantvärde generellt är lägre än dess produktionskostnad vilket påverkar bankernas vilja till kreditgivning för uppförande av fastigheter i landsbygdsområden. Vi vill påpeka att fastigheter värderas avsevärt högre om det ligger strandnära. Följaktligen, om strandnära byggnationer underlättas, påverkar det även utvecklingen gällande kreditbeviljande i landsbygdsområden i positiv riktning. I övrigt är förslagens intention bra.

De konkreta förslagen avseende bostadspolitik och samhällsplanering är bra. Exempelvis förslagen kring strandskyddet är mycket välkommet då befintlig lagstiftning snarare försvårar än förenklar i vår kommun/region. Vidare anser vi att förslaget att begränsa och tydliggöra riksintressenas utbredning är bra förslag, liksom förslaget med översyn av VA-lagstiftningen.

Tillgång till service i landsbygd är ofta en förutsättning för attraktivitet, utvecklingsmöjlighet och framtidstro. En av de särskilt utsatta men ändå så viktiga serviceställena är de fåtalet lanthandlare som lever kvar. I vår kommun har vi en lanthandel och den finns i Adak, 25 km från centralorten. Den drivs genom en ekonomisk förening och en förutsättning för dess existens är ideella insatser i form av arbete. Dessa särskilt utsatta lanthandlare, med en svag och vikande närmarknad, förtjänar allt stöd de kan få i syfte att orka med, bevara och utveckla service och viktiga servicefunktioner såsom kontanthantering, ombud, godshantering, post och betaltjänster, spel, bensinstation m.m.

Önskar i sammanhanget framföra ett konkret förslag att införa en statlig garantilön för de särskilt utsatta lanthandlarna – ett förslag som i längden sannolikt är helt avgörande för att upprätthålla en grundläggande form av dagligvaruhandel och servicepunkt i särskilt utsatta områden.

Ett samhälles attraktivitet kan ofta mätas i tillgång till kultur och i möjlighet att uttrycka sig inom det kulturella området. Det är därför positivt att kommittén vill göra kulturen mer tillgänglig i landsbygd.

Precis som kommittén också konstaterar, konstaterar Malå kommun med oro hur statens närvaro dragits tillbaka från landsbygden och allt mer koncentrerat verksamhet till tätorter och större städer. Detta har naturligtvis verkat menligt på Malå kommun. En av de viktiga förutsättningarna vid exempelvis val av bostadsort är ofta tillgång till hälso- och sjukvård, akutsjukvård, Polis och myndighetservice genom Försäkringskassan, Arbetsförmedling, Skatteverket m.m. för att känna trygghet och ha tillgång till grundläggande service då man behöver den. Utöver det så bidrar statlig verksamhet på orten till ett diversifierat arbetsliv, lokal identitet och med det ett gott liv. En eventuell statlig närvaro genom myndighetservice endast på FA-nivå är absolut inte acceptabelt ur vår synvinkel. Det bidrar snarare till ytterligare en maktkoncentrationsnivå. Vår strävan och vår absoluta uppfattning är att grundläggande statlig myndighetservice och tillgång till Polis och akutsjukvård ska vara etablerad på kommunal nivå.

Vi välkomnar tanken med omlokalisering av statliga tjänster och framför i sammanhanget att vid planeringen av detta titta på såväl behov som förutsättningar.

Då det gäller frågan om att underlätta för civilsamhällets engagemang tycker vi, i likhet med kommittén att ett fungerande verktyg är att utöka Leadermetoden. I vår kommun/region har vi goda erfarenheter för Landsbygdsutveckling genom Lokalt Ledd Utveckling genom Leadermetoden. Det är en arena där samhällets olika sektorer samarbetar väl för utveckling.

MALÅ KOMMUN

Mikael Abrahamsson
Kommunalråd

